

Interne mededeling

Aan	Leentje Savelsberg	Datum	13 februari 2013
		Van	Stephan de Bruin
Onderwerp	Waterparagraaf 'Lage Weide' BEHEER	Doorkiesnummer	030-2863739
		E-mail	s.de.bruin@utrecht.nl

Aanleiding

Door een ruimtelijk plan kunnen de belangen en het functioneren van het stedelijke watersysteem (waterhuishouding en riolering) onder druk komen te staan. Het doel van de 'Watertoets' is het waarborgen van watergerelateerd beleid en beheer door de ruimtelijke ontwikkelingen expliciet en op evenwichtige wijze te toetsen aan de relevante ruimtelijke plannen en besluiten van Rijk, provincies en gemeenten.

Ruimtelijke plannen moeten wettelijk voorzien zijn van een 'Waterparagraaf', een ruimtelijke onderbouwing van de huidige en toekomstige waterhuishoudkundige- en rioleringssituatie. Met de watertoets worden de gevolgen van een plan voor het stedelijk water vroegtijdig inzichtelijk gemaakt, de afwegingen expliciet en toetsbaar vastgelegd en het wateradvies van de waterbeheerder opgenomen.

Door afstemming met de waterbeheerder(s) wordt voorkomen dat door een ruimtelijke ontwikkeling de kansen voor de waterhuishouding niet worden benut en de bedreigingen niet worden herkend. Door de bestaande (geo)hydrologische situatie en randvoorwaarden, de geplande ontwikkeling en de ruimtelijke consequenties ten aanzien van de waterhuishouding te analyseren, kan het streven naar een duurzaam en robuust watersysteem vroegtijdig in het ontwerpproces worden geïntegreerd.

Voor het bedrijventerrein 'Lage Weide' in het noordwesten van Utrecht wordt een beheerbestemmingsplan opgesteld om de bestaande situatie vast te leggen. Een beheergebied is een gebied waar geen grote ruimtelijke ontwikkelingen meer plaatsvinden. Deze waterparagraaf beschrijft de bestaande waterhuishoudkundige- en rioleringssituatie van het bedrijventerrein Lage Weide zodat bij het opstellen en uitwerken van strategisch en operationeel beleid de kenmerken en de belangen van het lokale water- en rioleringssysteem kunnen worden gewaarborgd.

Beleidskader

In het algemeen is het beleid van het Rijk, de provincie Utrecht, het waterschap HDSR en de gemeente Utrecht gericht op een duurzaam en robuust waterbeheer. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dienen (indien doelmatig) de waterkwaliteitsrichts 'gescheiden inzamelen-gescheiden afvoeren-gescheiden verwerken' en de waterkwantiteitsrichts 'water vasthouden-bergen-vertraagd afvoeren' te worden gehanteerd. Per overheidsniveau is het waterbeleid in de onderstaande beleidsdocumenten verankerd:

- o Rijksbeleid: Nationaal Waterplan, Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, WB21, NBW, Waterwet;
- o Provinciaal beleid: Nota Planbeoordeling, Waterhuishoudingsplan, Beleidsplan Milieu en Water, Streekplan, etc.;
- o Gemeentelijk beleid: Gemeentelijk Rioleringsplan 2011-2014 ^[1];
- o Waterschapsbeleid: Waterstructuurvisie 2002 ^[2], Waterbeheerplan 2010-2015 ^[2], Beleidsregels 2010 Keur 2009, Keur ^[3].

[1] De gemeente heeft de zorgplicht voor de inzameling en het transport van afvalwater, het inzamelen en verwerken van overtollig hemelwater en het voorkomen van structurele grondwateroverlast. Het actuele beleid hiervoor is vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2011–2014. De ontwerpeisen zijn opgenomen in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte, onderdeel riolen, rioolgemalen en drainage (versie juni 2005). Daarnaast stelt de gemeente eisen aan het ontwerp van watergangen waarvan zij eigenaar of beheerder is of wordt.

[2] Zie bijgevoegde bijlage 'Beleidskader HDSR' voor een toelichting op deze planfiguren.

[3] Het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) heeft de zorg voor het kwantiteits- en kwaliteitsbeheer van het oppervlaktewater in het plangebied. Het beleid en de regels van het waterschap zijn vastgelegd in diverse wetten en verordeningen. De belangrijkste verordening is de keur.

Betrokken partijen

In dit watertoetsproces participeren de volgende partijen:

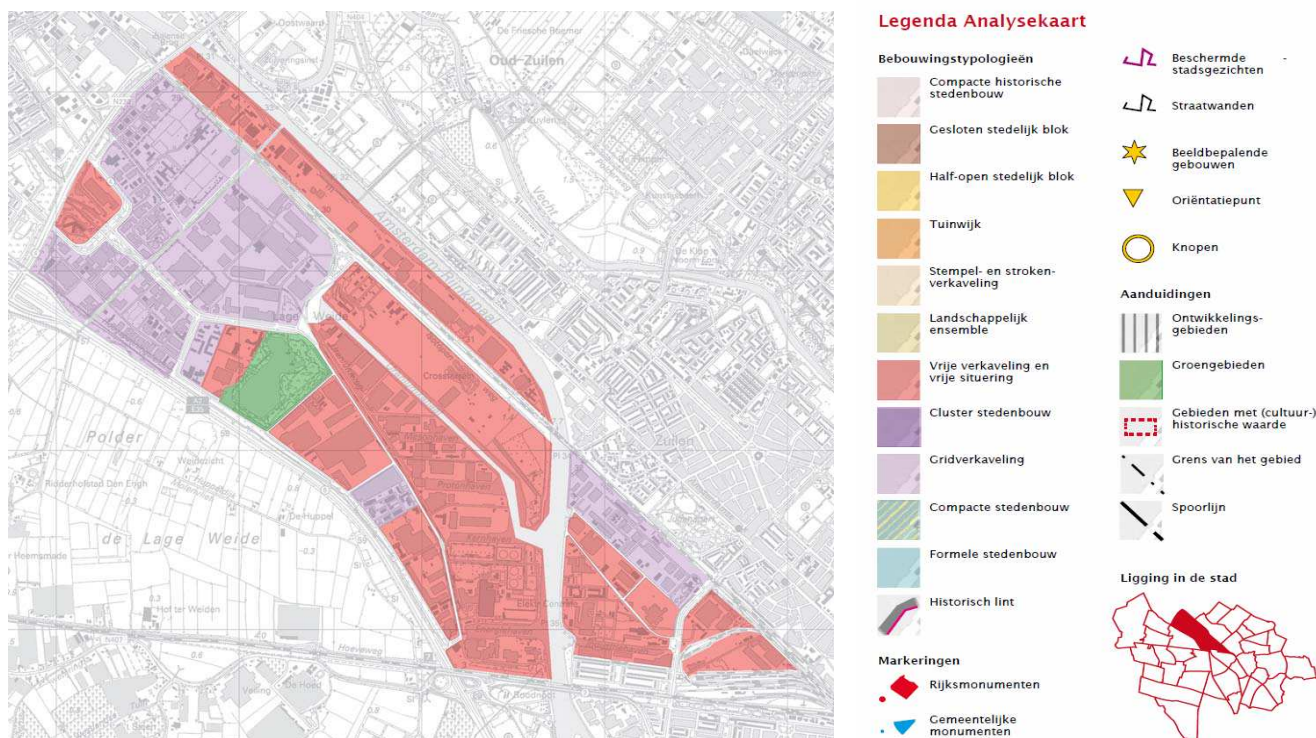
Aanvrager: Gemeente Utrecht, Stadsontwikkeling – Stedenbouw en Monumenten

Opsteller: Gemeente Utrecht, Stadswerken – IBU Stadsingenieurs

Toetser: Rijkswaterstaat Utrecht (bevoegd gezag / beheerder oppervlaktewater en waterkeringen)
Waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (beheerder oppervlaktewater)
Gemeente Utrecht, Stadswerken – Stedelijk Beheer (beheerder riolering, oppervlaktewater)

Plangebied

Bedrijventerrein Lage Weide bevindt zich in het noordwesten van Utrecht en wordt globaal begrenst door het Amsterdam–Rijnkanaal (ARK) aan de noordoostzijde, de Zuilense Ring aan de noordwestzijde, de A2 aan de zuidwestzijde en de spoorverbinding Utrecht–Gouda aan de zuidzijde (zie figuur 1).

figuur 1 – Analysekaart Lage Weide – Cartesiusweg (bron: Welstandsnota Utrecht – juni 2004)

Bedrijventerrein Lage Weide is vrijwel volledig ingericht als industrieterrein, beslaat een oppervlak van 216 hectare, is ontsloten per weg, water en spoor en omvat een groot aantal bedrijven uit verschillende sectoren. Daarnaast biedt het terrein vestigingsmogelijkheden voor zowel lichte als zwaar milieuhinderlijke bedrijven. De verwachting is dat het belang van de vervoersmogelijkheden over water in de toekomst zal toenemen.

Oppervlaktewater

Amsterdam-Rijnkanaal en insteekhavens

De aanleg van kanalen en havens in de 19^e en 20^e eeuw heeft de ruimtelijke structuur in het plangebied sterk beïnvloed. In het plangebied zijn het Amsterdam-Rijnkanaal en de insteekhavens –met de status van zeehavens– het belangrijkste ruimtelijk structurerend element. Door de aanwezigheid van de havens is er in het plangebied een groot aantal watergebonden bedrijven gevestigd.

Het Amsterdam-Rijnkanaal is in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (EKRW) aangewezen als waterlichaam van het type M7 (grote diepe kanalen met scheepvaart), het heeft de code NL86_5.

Plas Lage Weide

De waterplas in het midden van het bedrijventerrein Lage Weide is een voormalige zandwinplaats in een bosachtige omgeving (ca. 19 ha groot). Door de omvang, aard en ontwikkeling is deze waterplas uniek. Het gebied heeft belangrijke actuele en potentiële natuurwaarden en is onderdeel van een groene, ecologische verbinding dwars door Lage Weide.

Beheer

Het bevoegd gezag van het oppervlaktewater in het plangebied ligt, vanwege de verschillen in functies en belangen, bij een aantal instanties (zie figuur 2):

Rijkswaterstaat heeft de zorg voor het waterstaatkundig-, het waterkwantiteits- en kwaliteitsbeheer van het Amsterdam-Rijnkanaal (blauwe arcering) en is formeel-juridisch bevoegd gezag van het waterkwantiteits- en kwaliteitsbeheer in de havens (gele arcering). Rijkswaterstaat is tevens bevoegd gezag en beheerder van alle waterkeringen in het plangebied.

De *gemeente Utrecht* is verantwoordelijk voor het waterstaatkundig beheer en het reguliere (operationele) waterkwantiteits- en kwaliteitsbeheer van de havens (gele en groene arcering).

De *provincie Utrecht* is bevoegd gezag en beheerder van de bermsloten aan weerszijden en nabij de Zuilense Ring en aan weerszijden van de Lageweidseslag (roze arcering).

Het geheel ligt in het beheergebied van het waterschap *Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden* (HDSR) dat verantwoordelijk is voor het functionele kwantiteits- en kwaliteitsbeheer van het oppervlaktewater.

Peilgebieden

Het oppervlaktewatersysteem in Lage Weide bestaat voornamelijk uit grote oppervlaktewateren. Het Amsterdam-Rijnkanaal heeft een streefpeil van NAP -0.40 m, de insteekhavens hebben door de open verbinding met dit kanaal hetzelfde streefpeil.

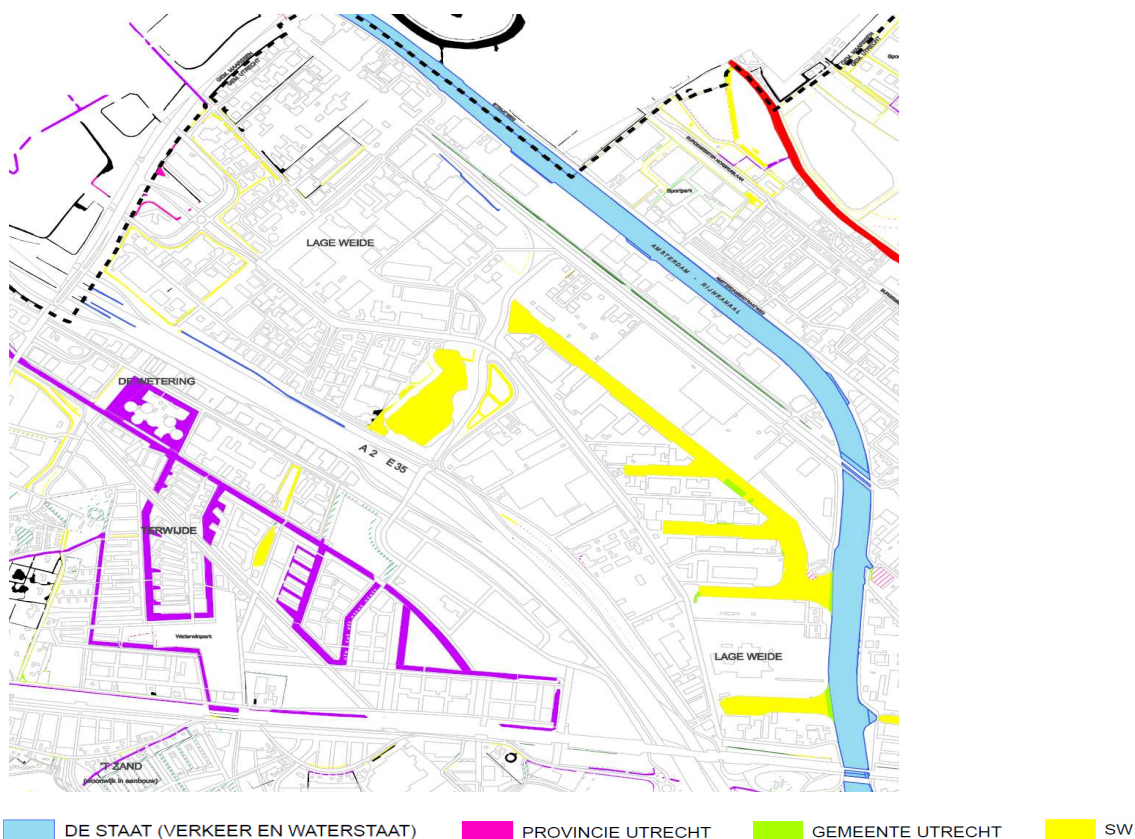
De lokale watergang aan de noordwestzijde van de Maarssenbroeksedijk heeft de status van primaire watergang, het overige lokale oppervlaktewater in Lage Weide worden als tertiaire watergangen beschouwd.

De status van watergangen is van belang voor de breedte van de beschermingszone. Een beschermingszone beoogt te voorkomen dat de stabiliteit van het profiel en/of de veiligheid wordt aangetast en de aan/afvoer en berging van water dan wel het onderhoud wordt gehinderd.

De breedte van de beschermingszone aan weerszijden van oppervlaktewater is vastgelegd in de Legger ^[5] van Rijkswaterstaat en waterschap HDSR. Voor lokaal oppervlaktewater dient 2 meter voor tertiaire watergangen te worden gereserveerd ^[4]. Deze beschermingszone's dienen in het bestemmingsplan als een dubbelbestemming ('waterstaat-water') te worden bestemd.

^[4] Het onderscheid tussen primair, secundair en tertiair oppervlaktewater geldt enkel voor lokaal oppervlaktewater in beheer bij waterschap en gemeente. Door Rijkswaterstaat wordt op nationaal en interregionaal niveau een andere indeling gehanteerd.

^[5] Een legger is een verzameling kaarten waarin de afmetingen van elke watergang en elke kade en dijk precies zijn vastgelegd. Eeuwenlang werden de maten bijgehouden op papieren kaarten, tegenwoordig gebeurt dit digitaal met Geografische Informatie Systemen. In de Keur en de leggers is tevens vastgelegd wie voor een watergang of -kering onderhoudsplichtig is en welke voorwaarden van toepassing zijn. Het waterschap controleert of aan deze verplichtingen is voldaan.

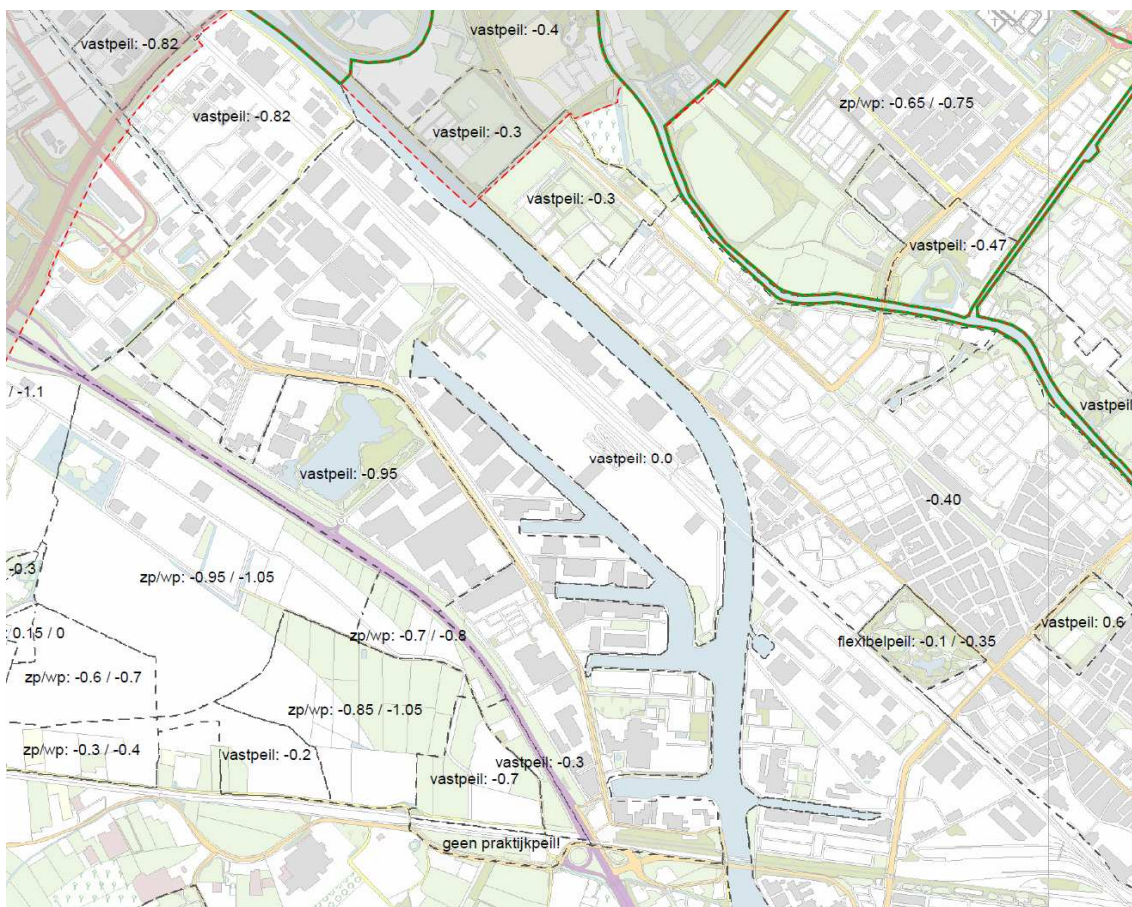
figuur 2 – beheerderskaart watergangen Lage Weide (bron: gemeente Utrecht – juni 2010)

Bedrijventerrein Lage Weide is opgedeeld in vier peilgebieden (zie figuur 3): aan de noordzijde heeft HDSR, tussen de Zuilense Ring en de Niels Bohrweg, twee peilgebieden ingesteld met een vastpeil van NAP –0.82 m en NAP –1.60 m. Rondom de waterplas bevindt zich een peilgebied met een vastpeil van NAP –0.95 m.

Het overige deel van bedrijventerrein Lage Weide heeft een vastpeil van NAP 0.00 m. In figuur 3 is het oppervlaktewater met de peilgebieden in het plangebied schematisch weergegeven.

Voor de peilgebieden in Lage Weide is nog geen officieel peilbesluit vastgesteld. HDSR bereidt momenteel een formeel peilbesluit voor. Voor het deel van bedrijventerrein Lage Weide dat momenteel een vast peil van NAP 0.00 m heeft, is het voornemen om een vast peil van NAP -0.40 m in het peilbesluit op te nemen.

Bij hevige neerslaggebeurtenissen mag het waterbezwaar leiden tot een peilstijging van 0,3 m.

figuur 3 – peilgebieden Lage Weide (bron: HDSR, juni 2007)

Amsterdam-Rijnkanaal

Het peil in het Amsterdam-Rijnkanaal wordt beïnvloed door de aanvoer vanuit de rivier de Lek, zijdelingse aanvoer van oppervlakte- en grondwater en door het afvoeren (spuien) van overtollig water naar de Noordzee. Het getijregime van de Noordzee en het spuiregime van de spuisluizen / gemalen in IJmuiden heeft invloed op het peilregime in het Amsterdam-Rijnkanaal en leidt tot een constante fluctuatie van zo'n 0.2 m, globaal tussen NAP -0.50 en NAP -0.30 m.

Plas Lage Weide

Als gevolg van de nieuwe overkapping (landtunnel) van de A2 ter hoogte van Leidsche Rijn én de spoorverdubbeling van het traject Utrecht-Gouda is de Nieuwe Ontsluiting Utrecht West (NOUW) gerealiseerd.

Ten hoeve van de nieuwe aansluiting op de A2 ter hoogte van de Hyperonenweg is het terrein langs de zuidoostzijde van waterplas Lage Weide grootschalig heringericht. Hierbij is, als compensatie voor de toename van het verhard oppervlak, nieuw open water aangelegd. De plas Lage Weide verwerkt en bergt het water van de verbrede A2 en een deel vanaf industriegebied Lage Weide.

In oktober 2002 heeft ingenieursbureau Tauw in opdracht van Rijkswaterstaat de afvoer- en bergingscapaciteit van de nieuwe bermsloten en de plas Lage Weide getoetst. Hieruit concludeerde Tauw dat de bergingscapaciteit van de resterende plas met het extra oppervlaktewater ruim voldoende is. In de berekening is volgens opgave tevens rekening gehouden met een toekomstige afvoer van 5,1 ha af te koppelen dakoppervlak van het bedrijventerrein.

Om in natte perioden ontoelaatbare peilstijging in de geïsoleerde plas te voorkomen, wordt het wateroverschot via een opvoerpomp afgevoerd naar het Uraniumkanaal. De ervaring leert dat na hevige neerslag circa 0.5 m peilstijging kan optreden en dat –als gevolg van de beperkte pompcapaciteit– het waterpeil pas na globaal 14 dagen weer op streefpeil is.

Het peil van de plas wordt op NAP –0.95 m beheerd, dit is relatief diep in relatie tot de omgeving. De aanwezigheid van structurele aanvoer van grondwater (kwel) is aannemelijk, de huidige pomp draait vrijwel continu. Bij de voorgenomen vernieuwing en capaciteitsvergroting van de pompvoorziening wordt de pomp aangesloten op de automatische peilregistratie van het HDSR zodat continue monitoren mogelijk wordt.

De plassen en watergangen aan de noordwestzijde van de Plas Lage Weide zijn ecologisch verantwoord ingericht. Ze maken echter geen onderdeel uit van het peilgebied NAP –0.95 m. Onder de voetgangersbrug nabij het WE-kantoorpand (Reactorweg 101) bevindt zich een stuwconstructie waardoor dit oppervlaktewater een hoger peil heeft. Het is onduidelijk waarom en wanneer dit is gedaan. Het lijkt onwaarschijnlijk dat het hogere waterpeil alleen door hemelwater/grondwater wordt gevoed. Het is niet bekend of er ooit een vergunning voor opmaling is verleend. In het peilbesluit zullen deze gestuwde gebieden worden vergund als opmaling / gestuwd gebied aan de gemeente.

Ruimtelijke consequenties

Het functioneren van ondergrondse en bovengrondse voorzieningen ten behoeve van de inzameling en het transport van afvalwater, de inzameling en verwerking van overtollig hemelwater en het voorkomen van structurele grondwateroverlast, dient te zijn gewaarborgd. De mate van functioneren is afhankelijk van de conditie en de dimensies van de voorzieningen. Het huidige ruimtebeslag en afmetingen van bv. riolering, rioolgemalen en watergangen zijn essentieel voor een goede systeemwerking. Verkleining of aanpassing hiervan heeft directe consequenties voor het functioneren van de voorzieningen en is niet toegestaan zonder compenserende maatregelen.

Waterkeringen

In het plangebied zijn twee typen waterkeringen aanwezig waar Rijkswaterstaat de beheerder van is.

'Overige waterkering'

De kaden aan weerszijden van het Amsterdam-Rijnkanaal en de kaden langs de insteekhavens Lage Weide hebben de status van 'overige waterkering'. Rijkswaterstaat is beheerder van de kaden/beschoeiing langs het Amsterdam-Rijnkanaal, de gemeente Utrecht is beheerder van de kaden langs de insteekhavens.

Langs de kaden van het Amsterdam-Rijnkanaal (uitgezonderd de insteekhavens) geldt een zone van 30 meter (inclusief kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone) vanuit de beschoeiing waarbinnen in het kader van de Waterwet alle werkzaamheden of activiteiten vergunningsplichtig zijn^[4]. Deze waterkeringen dienen in het bestemmingsplan met een zone van 30 m verankerd te worden middels de dubbelbestemming 'waterstaat-waterkering'. Het bestemmen van de waterkering inclusief beschermingszones in het bestemmingsplan is een vereiste conform de aanvulling van het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening, dat op 1 oktober 2012 in werking is getreden.

'Niet-direct-kerende primaire waterkering'

Bedrijventerrein Lage Weide wordt doorsneden door een primaire waterkering (type c) die de status van 'niet-direct-kerende primaire waterkering' heeft. In verband met de inpassing van de Nieuwe Ontsluiting Utrecht West (NOUW1 en NOUW2) is het voormalige tracé van de 'verborgen' waterkering 'Westkanaaldijk' gewijzigd. De kering valt in de huidige situatie samen met de wegen Elektronweg, Reactorweg, Lageweideviaduct, Isotopenweg en Kanaaldijk en vormt de scheiding tussen de dijkkringen 44^[5] en 14^[5].

Voor de werkzaamheden aan of nabij de primaire waterkering is op grond van de Waterwet een Watervergunning noodzakelijk^[4]. Rijkswaterstaat is als waterkeringbeheerder de vergunningverlenende instantie. Nieuwe ontwikkelingen op of nabij de waterkering zullen door Rijkswaterstaat worden getoetst aan de hydraulische randvoorwaarden, de in 2009 vastgestelde legger en de leidraden VTV.

^[4] De 'Keur' is alleen van toepassing op waterkeringen die door het waterschap HDSR beheerd worden.

^[5] Dijkkring 44 vormt het stroomgebied van De Kromme Rijn en de Vecht en heeft een overschrijdingskans van eenmaal in de 1.250 jaar. Dijkkring 14 bevat geheel centraal Holland en heeft een overschrijdingskans van eenmaal in de 10.000 jaar. De kering tussen de dijkkringen 14 en 44 garandeert de extra veiligheid tot een overschrijdingskans van eenmaal in de 10.000 jaar. De hoogte van de huidige kering in het plangebied varieert tussen de NAP +1.4 m en NAP +2.25 m.

Begripsbepaling

Een waterstaatswerk is een waterkering die als zodanig in de legger is aangegeven. In de beleidsregels wordt het waterstaatswerk onderscheiden in het dijklichaam en de aangrenzende zones. Het dijklichaam is gedefinieerd als "de kruin en de wederzijdse taluds van de waterkering met inbegrip van de bermen tot aan de teen van de waterkering of tot aan de bodem van de naastliggende watergangen en de daarin of daaraan aangebrachte werken". Wanneer geen sprake is van een talud is het dijklichaam gelijk aan het waterstaatswerk. Het leggerprofiel is het minimale profiel waaraan een waterkering in elk geval dient te voldoen en dat in de legger is vastgelegd.

In de keur wordt uitgegaan van een systeem van kernzones, beschermings- en buitenbeschermingszones. De kernzone is de zone waarin de waterkering zelf ligt, daar gelden de strengste regels. De (buiten)-beschermingszones bevinden zich bezijden de kernzone, in de beschermingszone gelden minder strenge regels. Binnen de beschermingszones mag zonder ontheffing van het hoogheemraadschap niets worden gebouwd en opgeslagen worden. Voorkomen moet worden dat de stabiliteit van het profiel en/of de veiligheid ervan wordt aangetast, de berging (incl. aan- en afvoer) van de watergang wordt verminderd of het onderhoud wordt gehinderd. Ter bescherming van het waterstaatswerk waterkering zijn voorschriften krachtens de keur van toepassing.

Beleid

Voor werken ter plaatse van primaire, regionale en overige waterkeringen gelden de volgende algemene toetsingscriteria ten aanzien van onderhoud en inspectie: De activiteit mag geen hinder veroorzaken voor het efficiënt kunnen uitvoeren van onderhoud en inspectie aan de waterkering. Dit houdt in dat ook eisen gesteld kunnen worden aan de activiteit, die het onderhoud van de waterkering bevorderen. Daarnaast dient een eventuele onderhoudsstrook vrijgehouden te worden en toegankelijk te zijn voor onderhoud en inspectie. Een vergund object moet in goede staat van onderhoud worden gehouden. De vergunninghouder is onderhoudsplichtig voor de waterkerende onderdelen van het object.

Er mogen tussen 1 oktober en 1 april van ieder jaar geen werkzaamheden plaatsvinden die mogelijk het waterkerend vermogen van een waterkering negatief beïnvloeden. Het betreft met name werkzaamheden waarbij in of naast de waterkering wordt gegraven of waarbij de bekleding van het dijklichaam wordt veranderd of verwijderd. Bij voorgenomen activiteiten in de beschermingszone van de waterkering dient een Watervergunning te worden aangevraagd bij het waterschap.

Keur

Het beleid en de regels van het waterschap zijn vastgelegd in diverse wetten en verordeningen. Aanpassingen aan het bestaande waterhuishoudingsstelsel moeten door het Hoogheemraadschap worden vergund. Er geldt een vergunningsplicht op grond van de belangrijkste verordening, de "Keur" (ex artikel 77 en 80 van de Waterschapswet).

Eventuele vergunningen worden alleen verleend als waterstaatkundige belangen niet in het gedrang komen. Bij het verlenen van een vergunning worden deze belangen altijd afgewogen. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de verbrede doelstellingen van de Waterwet, te weten de samenhang met chemische en ecologische aspecten en de vervulling van maatschappelijke functies van watersystemen.

In de Keur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2009 staan verboden en geboden die betrekking hebben op oppervlaktewatergangen, waterkeringen en grondwater. De verboden betreffen die handelingen en gedragingen die in principe onwenselijk zijn voor de constructie of de functie van oppervlaktewatergangen, waterkeringen of grondwatergangen. De geboden geven de verplichtingen aan om deze waterstaatswerken in stand te houden.

In de Keur is daarnaast bepaald dat 'beschermingszones' voor watergangen en waterkeringen in acht dienen te worden genomen. Het komt erop neer dat binnen de beschermingszone niet zonder ontheffing van het Waterschap gebouwd en opgeslagen mag worden. De genoemde bepaling beoogt te voorkomen dat de stabiliteit van een waterkering en/of de veiligheid ervan wordt aangetast, de berging (incl. aan- en afvoer) van de watergang wordt verminderd of het onderhoud wordt gehinderd.

Watervergunning

Ten behoeve van het dempen en graven, aanleggen van vlonders en steigers en bouwen in en langs water is een Watervergunning van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden noodzakelijk. Alle wateraspecten (inclusief de Keur-aspecten) worden in de watervergunning geregeld.

Ook tijdelijke onttrekkingen van grondwater tijdens bouwwerkzaamheden zijn vergunningsplichtig, evenals tijdelijke lozing van bemalingswater op oppervlaktewater. Ook rechtstreekse afvoer van hemelwater naar oppervlaktewater is vergunning- of meldingsplichtig in het kader van de Waterwet.

Ook rechtstreekse afvoer van hemelwater naar oppervlaktewater is vergunning- of meldingsplichtig in het kader van de Waterwet. Voor nieuwbouw (indien niet-omvangrijk) kan volstaan worden met een melding. Het toepassen van uitlogende materialen (lood, koper, zink en bitumen) zonder KOMO-keurmerk op oppervlakken die rechtstreeks lozen op oppervlaktewater is niet toegestaan.

Grondwater

Zorgplicht

De gemeente heeft per 1 januari 2008, voortkomend uit de nieuwe wet 'Verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken', de zorgplicht om in openbaar gemeentelijk gebied maatregelen te treffen om "structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of beperken". Dit is alleen zo als het nemen van maatregelen doelmatig is en het niet onder de verantwoordelijkheid van het waterschap of de provincie valt. De nieuwe gemeentelijke grondwaterzorgplicht stelt de gemeente Utrecht beter in staat een bijdrage te leveren aan de aanpak van grondwaterproblemen in het bebouwde gebied.

Verantwoordelijkheden

De zorgplicht heeft het karakter van een inspanningsplicht. Dat wil zeggen dat de gemeente niet verantwoordelijk is voor handhaving van het grondwaterpeil in bebouwd gebied. De wetgeving geeft aan dat de burger met grondwateroverlast bij de gemeente met zijn probleem terecht moet kunnen: de gemeente is het eerste aanspreekpunt voor de burger.

De perceelseigenaar is op eigen terrein zelf verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen tegen grondwateroverlast. Deze verantwoordelijkheid geldt ook voor de gemeente als eigenaar van de openbare ruimte. De perceelseigenaar is verantwoordelijk voor de staat van zijn woning en perceel, voor zover deze problemen niet aantoonbaar worden veroorzaakt door onrechtmatig handelen of nalaten van de buur (overheid of particulier). Bij grondwaterproblemen mag dus in de eerste plaats van de perceelseigenaar worden verwacht, dat hij de vereiste waterhuishoudkundige en/of bouwkundige maatregelen neemt.

Criterium

Grondwater wordt in de openbare ruimte door de gemeente als overtollig beschouwd indien het ontwateringscriterium van 0,7 meter beneden de as van de weg gedurende meerdere jaren langer dan vijf aaneengesloten dagen per jaar wordt overschreden en als dit daadwerkelijk als grondwateroverlast wordt ervaren. Voor grootschalig openbaar groen en parken wordt gestreefd naar een ontwateringsdiepte van tenminste 0,5 m beneden maaiveld. Afhankelijk van de begroeiing kan hier in overleg met de groenbeheerder van worden afgeweken.

Grondwateroverlast

Op bedrijventerrein Lage Weide kampen de woningen langs de Kantonnaleweg (nr. 3 t/m 28) met wateroverlast: water in de achtertuinen en woningen bij neerslag. De Kantonnaleweg is voormalig grondgebied van de gemeente Maarssen.

De gemeente Utrecht heeft het vermoeden dat de overlast wordt veroorzaakt door de forse afvoer van het gemaal aan de Westkanaaldijk (circa 175 m³/u) dat via een persleiding bovenstrooms van de krappe rioolstreng (Ø 300 mm) aan de voorzijde van de woningen loost.

Bovendien is de drooglegging aan de achterzijde van de panden minimaal. HDSR onderzoekt of aanpassing van het streefpeil mogelijk is. Inmiddels is het desbetreffende riool gereinigd en geïnspecteerd. Hieruit blijkt dat riolering niet goed onder afschot ligt en dat de huisaansluitingen van een aantal woningen verstopt waren.

Met het verlengen en verleggen van de persleiding, het vergroten van de duiker onder de Ambachtslaan en het inrichten van het gemengde stelsel van de Kantonnaleweg als apart bemalingsgebied, tracht de gemeente Utrecht de wateroverlast van de woningen 3 t/m 28 langs de Kantonnaleweg op te lossen.

Grondwateronttrekkingen

In het plangebied bevinden zich geen onttrekkingsbronnen voor drinkwaterbereiding.

Riolering

Principe

Bedrijventerrein Lage Weide omvat verschillende bemalingsgebieden. De fysieke barrières Zuilense Ring, Amsterdam–Rijnkanaal, insteekhavens, spoor Utrecht–Gouda, A2 en waterplas Lage Weide vormen globaal de begrenzingen van deze bemalingsgebieden.

Het bedrijventerrein Lage Weide is voorzien van zowel gemengde als (verbeterd) gescheiden stelsels (reeds afgekoppelde deelgebieden). Het afvalwater van de bemalingsgebieden wordt uiteindelijk via verschillende rioolgemalen en persleidingen verpompt naar het gemengd stelsel in de Muyskenweg vanwaar het onder vrijverval naar de rwzi Utrecht (Zandpad) wordt afgevoerd.

Aansluitingen

Alle nieuwe woningen en appartementen dienen een aparte huisaansluiting op het vuilwaterstelsel (dwa) van het (verbeterd) gescheiden stelsel te krijgen. Voor de aansluiting van de woningen op de openbare riolering is een aansluitvergunning vereist van de dienst Stadswerken. Bij ontwikkelingen en nieuwbouw dient het hemelwater bovengronds te worden afgevoerd.

Afkoppelen

Uitvoering van de doelstellingen uit het gemeentelijk Afval-, hemel- en grondwaterplan komt in de praktijk neer op het gescheiden, duurzaam en robuust inzamelen, transporteren en verwerken van afvalwater en hemelwater. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dienen (indien doelmatig) de waterkwaliteitstrits 'gescheiden inzamelen–gescheiden afvoeren–gescheiden verwerken' en de waterkwantiteitstrits 'water vasthouden–bergen–vertraagd afvoeren' gehanteerd te worden.

Bij afkoppelen worden daken en schone verhardingen van het gemengd stelsel afgekoppeld en aangesloten op voorzieningen om het hemelwater duurzaam te verwerken. Afkoppelen vermindert de belasting op het gemengd stelsel waardoor de overstortemissie reduceert en de waterkwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater verbeterd. Bovendien wordt de rwzi minder belast met schoon hemelwater.

Wateropgave

Ten aanzien van de riolering is er in het plangebied sprake van een opgave. Om aan de basisinspanning te voldoen (einddatum 01-01-2013) dient het afvoerend oppervlak dat op de riolering afstroomt te worden verminderd (afkoppelen) of de berging in de riolering te worden vergroot (aanleg bergbezinkbassins). Doel is om de vuilemissie van de overstorten naar het oppervlaktewater te reduceren.

De concrete opgave ten aanzien van de beoogde emissiereductie van de riooloverstorten in het plangebied Lage Weide omvat het afkoppelen van 15 ha afvoerend oppervlak en de aanleg van 2 bergbezinkbassins (BBB). In 2007 is het BBB Plutoniumweg aangelegd, de BBB Atoomweg is inmiddels in voorbereiding. De aanleg van BBB's heeft forse ruimtelijke consequenties: ter plaatse van de overstort bij de Atoomweg / Uraniumweg (nr. 120045) moet rekening gehouden worden met de benodigde ruimte voor een ondergronds bergbezinkbassin (globaal 15x75 m).

Het afkoppelen van (grootschalige) dakoppervlakken van bedrijven in het plangebied is in uitvoering. Het realiseren van deze afkoppelinspanning is erg lastig vanwege allerlei praktische randvoorwaarden. Momenteel wordt een herberekening uitgevoerd om de actuele stand van zaken met betrekking tot de basisinspanning te kunnen bepalen. Afhankelijk van de resultaten is duidelijk welke maatregelen waar in het plangebied moeten worden uitgevoerd om de basisinspanning te behalen.